

24 Srp. 1998

Broj u SPLITU

K-3/96

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
P R E S U D A

Županijski sud u Splitu, u vijeću sastavljenom od suca ovog suda Arijane Bolanča, kao predsjednika vijeća, te suca istog suda Damira Mratovića, te sudaca porotnika Jordane Bolanča, Jovana Stojanova i Mladena Raspovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Hajdi Matas kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženika Ilije Erakovića i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske, nakon održane glavne javne rasprave dana 29. lipnja 1998. godine, koja je javno objavljena dana 2. srpnja 1998. godine u nazočnosti optuženika Ilije Erakovića s braniteljem po službenoj dužnosti Draganom Mijoćem, odvjetnikom u Splitu, optuženog Milana Graovca s braniteljem po službenoj dužnosti Goranom Matešićem, odvjetnikom u Splitu, u nazočnosti branitelja Anta Romca odvjetnika iz Splita za optuženika Rajka Vudragovića kojemu se sudí u odsutnosti, u nazočnosti branitelja Tonija Vukičevića, odvjetnika iz Splita, za optuženika Jovicu Kneževića kojemu se sudí u odsutnosti, u nazočnosti optuženog Dušana Erakovića uz branitelja po službenoj dužnosti Dragana Mijoća, optuženika Milana Buru uz branitelja po službenoj dužnosti Željka Gulišije, uz nazočnost optuženika Vase Graovca s braniteljem po osobnom izboru Miše Miroslava odvjetnika u Trogiru, te u nazočnosti branitelja Vinka Samardžića, odvjetnika iz Splita, kao branitelja po službenoj dužnosti optuženiku Savi Bura kojemu se sudí u odsutnosti, te u nazočnosti zamjenika Županijskog državnog odvjetnika u Splitu Marine Matušan,

p r e s u d i o j e

- OPTUŽENI: 1. ILIJA ERAKOVIĆ zv. "Brko", pok. Dušana i pok. Ružice rod. Eraković, rodenog 14. kolovoza 1951. godine u Štikovu, Općina Drniš, gdje i prebiva, Srbina, državljanina Republike Hrvatske, oca sedmero djece, pismenog sa završenih 7 razreda osnovne škole, a potporučnik tzv. JNA, nalazi se u pritvoru 15. kolovoza 1995. godine ✓
2. MILAN GRAOVAC zv. "Grafo", Petrov i Božičin rod. Bogdanović, roden 18. kolovoza 1970. godine u Štikovu, Općina Drniš, gdje i prebiva, Srbin, državljanin Republike Hrvatske, neoženjen, pismenog sa završenom srednjom školom, nalazi se u pritvoru od 24. kolovoza 1995. godine ✓
3. RAJKO VUDRAGOVIĆ, Milana, rodenog 20. veljače 1959. godine u Kninu, gdje mu je bilo posljednje mjesto prebivališta, Gajnjača bb, Srbina, državljanina Republike Hrvatske, nalazi se u bijegu

4. JOVICA KNEŽEVIĆ zv. "Doktor", Špirov, rođen 11. veljače 1968. godine u Drnišu, s posljednjim mjestom prebivališta u Splitu, Sutjeska 232, SRbina, državljanin Republike Hrvatske, nalazi se u bijegu

5. DUŠAN ERAKOVIĆ zv. "Dule", Ilijina i Smiljina rod. Eraković, rođen 15. veljače 1969. godine u Štikovu, Općina Drniš, gdje i prebiva, Srbin, državljanin Republike Hrvatske, neoženjenog, bez djece, sa završenom srednjom školom, nalazi se u pritvor od 22. kolovoza 1995. godine ✓

6. MILAN BURA zv. "Mićo", pok. Dušana i pok. Milice rod. Treskavica, rođen 3. svibnja 1944. godine u Štikovu, Općina Drniš, gdje i prebiva, SRbina, državljanina Republike Hrvatske, pismenog, sa završenim pet razreda osnovne škole, nalazi se u pritvoru od 16. kolovoza 1995. godine ✓

7. VASO GRAOVAC Nikolin i Ljubičin rod. Graovac, rođen 17. listopada 1963. godine u Štikovu, Općina Drniš, gdje i prebiva, SRbina, državljanina Republike Hrvatske, oženjenog, oca jednog djeteta, pismenog sa završenom osnovnom školom, nalazi se u pritvoru od 24. kolovoza 1995. godine ✓

8. SAVE BURA Milanova i Cvitina rod. Gajica, rođen 27. siječnja 1974. godine u Štikovu, Općina Drniš, gdje mu je bilo posljednje mjesto prebivališta, nalazi se u bijegu

k r i v i s u

što su u razdoblju od 25. kolovoza 1991. godine do 4. kolovoza 1995. godine u Maovicama, Općina Vrlika i Štikovo, Općina Drniš, koja su mjesta bila privremeno zaposjednuta, prvooptuženi Ilija Eraković kao zapovjednik skupine 30-tak pripadnika tzv. "štikovačkog voda vojska republike srpska krajna" a ostali optuženici kao pripadnici te skupine, djelujući zajednički, organizirano i unaprijed pripremljeno s postrojbama srpsko-crnogorske vojske tzv. "jugoslavenske narodne armije" u oružanom skobu s postrojbama Hrvatske vojske i policije postupili suprotno odredbama čl. 3., 27., 32., 33. i 53. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine te čl. 4. i 13 Dopunskog protokola II. Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava nemedunarodnih oružanih sukoba od 8. lipnja 1977. godine na način da su u cilju protjerivanja hrvatskog civilnog pučanstva iz njegovih domova, ulazili u Maovice i zaseok Vujevići u Štikovu, pa su sustavno palili kuće i gospodarske objekte, te oduzimali stoku i drugu imovinu, protjeravši na taj način većinu civilnog pučanstva na slobodno područje Republike Hrvatske, a zatečeno civilno pučanstvo mahom starije životne dobi tjelesno i duševno zlostavljali, pa su tako:

- okrivljenici Jovica Knežević, Rajko Vudragović i Milan Graovac 3. travnja 1993. godine u jutarnjim satima prema dogovoru dovezli se vozilom kojim je upravljao Milan Graovac do kuće Bože Kujundžića u Maovicama, koji je tada imao 75 godina, te zatekavši ovog u krevetu na spavanju, udarili ga kundakom puške po tjemenu glave, a potom mu nožem razrezali vrat, zadavši mu razjapljenu reznu ranu s oštećenjima krvnih žila vrata što se seže od lijeve strane lica preko brade i vrata sve do stražnjeg dijela vrata, koja ozlijeđa je teške naravi i opasna po život, dok su njegovu suprugu Maru Kujundžić koja je tada imala 72 godine, udarili vrhom puške u prsi i bacili niz stube,

- okrivljenici Ilija Eraković, Milan Graovac, Rajko Vudragović, Jovica Knežević, Dušan Eraković, Milan Bura, Vaso Graovac i Savo Bura povremeno i u skupini s ostalim pripadnicima "štikovačkog voda" te postrojbama tzv. "vojske republike srpska kajna" i tzv. "vojske jugoslavenske narodne armije" ulazili u Maovice i zaseok Vujević u Štikovu gdje nije bilo vojnih uporišta Hrvatske vojske i policije, te provaljivali i ulazili u domove i gospodarske objekte hrvatskog pučanstva iz kojih su uzimali i odvozili stoku, tj. krave, ovce, svinje, kućanske aparate tj. televizore, kasetofone, radio aparate, hladnjake, štednjake, te sobno i kuhinjsko posuđe, traktore, "freze", osobna vozila, skidali crijepove i gradur, stolariju tj. prozore i vrata s kuća, koje predmete su organizirano skupa sa članovima svoje obitelji tovarili u traktore, osobna vozila i magarad, te ih odvozili svojim kućama, pa su na opisani način okrivljenici Dušan Eraković i Ilija Eraković od opljačkanih predmeta sagradili kuće kao i palili domove i gospodarske objekte, na koji način su potpuno opljačkali zaseoke Blaževići, Baturine, Kujundžići, Milkovići, Režići, Skorupi, Škalići, Zečevići, Vujevići i druge, a popaljeno je najmanje 100 domova i gospodarskih objekata te prouzročena šteta u ukupnom iznosu od 50.000.000 DEM protuvrijednosti u kunama, dok su Katu Vujević, Cvitu Kujundžić, Anu Skorup, Maru Režić, Petra Škalića, Maru Zečević, Anu Režić, Lucu Režić iz Maovica, te Iliju Vujevića, Anicu Vujević, Božicu Vujević, Martu Vujević, Duju Vujević, Stipu Vujevića iz Štikova i druge tjelesno i duševno zlostavljali, pucajući iz automatskog oružja u smjeru njih i njihovih domova, prijetili im puškama i noževima da će ih ubiti, zahtijevajući od njih da napuste svoje domove, a okrivljenik Savo Bura je jednom prilikom postrojio nekolicinu starijih osoba među kojima Maru Režić, Katu Režić, Šimuna Režića, Ivana i Tomicu Režić, prijeteci im da će ih ubiti, poradi čega je gotovo svo civilno pučanstvo osiječajući se ugroženim i nesposojnim napustilo svoje domove i pobjeglo na slobodno područje Republike Hrvatske, dok je 10-tak starijih osoba ostalo na zaposjednutom području skrivajući se u strahu povremeno po šumama,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba i okupacije prvookrivljenik naredio i počinio a ostali okrivljenici Milan Graovac, Rajko Vudragović, Jovica Knežević, Dušan Eraković, Milan Bura, Vaso Graovac i Savo Bura nečovječno postupali prema civilnom stanovništvu, provodili raseljavanje civilnog stanovništva, primjenjivali mjere zastrašivanja i terora, pljačkali imovinu stanovnika, protuzakonito uništavali imovinu što nije opravdano vojnim potrebama, a okrivljenici Jovica Knežević, Rajko Vudragović i Milan Graovac još i počinili napad na pojedine civilne osobe kojeg je posljedica teška tjelesna ozlijeđa,

čime su počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratni zločin protiv civilnog stanovništva - djelo označeno i kažnjivo po članku 120. st. 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Stoga se optuženici Ilija Eraković zv. "Brko", Milan Graovac zv. "Grafo", Rajko Vudragović, Jovica Knežević zv. "doktor", Dušan Eraković zv. "Dule", Milan Bura zv. "Mićo", Vaso Graovac i Sava Bura, temeljem čl. 120. st. 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske

o s u d u j u

Optuženi Ilija Eraković na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina.

Optuženi Milan Graovac na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina.

Optuženi Rajko Vudragović na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina.

Optuženi Jovica Knežević na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina.

Optuženi Dušan Eraković na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina.

Optuženi Milan Bura na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina.

Optuženi Vaso Graovac na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina.

Optuženi Sava Bura na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina.

Temeljem čl. 45. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske optuženicima se u izrečenu kaznu zatvora uračunava i vrijeme provedeno u pritvoru i to:

- za Iliju Erakovića od 15. kolovoza 1995. godine pa nadalje,
- za Milana Graovca od 24. kolovoza 1995. godine pa nadalje,
- za Dušana Erakovića od 22. kolovoza 1995. godine pa nadalje,
- za Milana Buru od 16. kolovoza 1995. godine pa nadalje,
- za Vasu Graovca od 24. kolovoza 1995. godine pa nadalje.

Temeljem čl. 90. st. 4. Zakona o krivičnom postupku optuženici se oslobadaju plaćanja troškova krivičnog postupka.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podiglo je pred Županijskim sudom u Splitu pod brojem od KT-125/95 od 16. siječnja 1996. godine

optužnicu protiv optuženika Ilije Erakovića zv. "Brko", Milana Graovca zv. "Grah", Rajka Vudragovića, Jovice Kneževića zv. "doktor", Dušana Erakovića zv. "Dule", Milana Bure zv. "Mićo" i Vase Graovca, zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratni zločin protiv civilnog stanovništva - djelo označeno i kažnjivo po čl. 120. st. 1. u vezi sa st. 20. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Prije početka glavne rasprave Županijskog državnog odvjetništvo u Splitu posebnim aktom pod brojem KT-125/95 od 16. ožujka 1995. godine u odnosu na sve optuženike izmjenjuje činjenični opis kaznenog djela ako i pravni opis kaznenog djela.

U tijeku postupka Županijsko državnog odvjetništvo u Splitu svojim posebnim aktom pod brojem KT-125/95 od 24. lipnja 1998. godine izmjenilo je činjenični i pravni opis, te pravnu oznaku kaznenog djela iz optužnice KT-125/95 od 16. siječnja 1996. godine sa izmjenom od 16. ožujka 1998. godine na način kako je to napisano u izreci presude.

Rješenjem Županijskog suda u Splitu pod brojem Kv-173/98 od 20. ožujka 1998. godine odlučeno je da će se u ovom postupku provesti suđenje u odsutnosti za optuženike Rajka Vudragovića, Jovicu Kneževića i Savu Buru, a temeljem čl. 290. st. 3. Zakona o krivičnom postupku, a nakon što je utvrđeno da je protiv svih optuženika doneseno rješenje o pritvaranju, izdana naredba za raspisivanje tjeralice a optuženici nisu dostupni državnim i pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, a sve imajući u vidu težinu kaznenog djela koje im se stavlja na teret. Citirano rješenje je postalo pravomoćno.

Pozvan da iznese svoju obranu optuženi Ilija Eraković pred istražnim sudcem je naveo da je do "pada" Dniša radio u tvornici "Karbon" Zagreb pogon Siverić, kao radnik a zatim je dobio 01. listopada 1990. godine poziv iz vojnog odsjeka a zatim i raspored da s još jednom grupom ljudi drži položaj na Erakovića staji. Napominje da tada ni on ni druge osobe - mještani iz sela Štikova nisu bili naoružani već da su naoružanje dobili na Erakovića staji i da bi se radilo o poluautomatskim puškama. Na tom položaju da je ostao sve do srpnja 1993. godine, a zatim da su prebačeni na položaje na Jazvićima - Gornje Baljke. Na kojim položajima ostaje sve do 6. kolovoza 1995. godine kada se kao i ostali vratio kući. Nadalje optuženik je izjavio da nije vršio pljačku kuća, a daje mogućnost da je njegov sin Dušan dovezio stvari kod staja u Štikovu i da je u blizini tih staja sagradio prije ovog rata jednu veliku štalu oko 90m², a da je on u njoj vidio različite predmete kao štednjak na struju, hladnjak i kauč. Optuženi Eraković je pak izjavio da je njegov sin zajedno sa Grujicom Gruić otudio traktor, s kojim traktorom je Dušan Eraković iz Maovica dovezio prethodno nabrojene stvari. Nadalje istom je poznato da Dušan Eraković, njegov sin, vojnim kamionom s područja Maovica dovezao 300-400 bloketa, 200-300 komada cigli pregradnih, 5-6 prozora i sav taj materijal ugradio u kuću. U daljnjem iznošenju svoje obrane optuženi je kazao da mu je poznato za djelovanje nekih osoba iz Štikova koji su vršili razna nedjela, a njegova saznanja su iz priča drugih osoba ili iz osobnog saznanja, pa mu je tako poznato da je Milan Graovac, Jovica Knežević zv. "Doktor", te još dvije nepoznate osobe, na području Gornjih Maovica u zaseoku Režići ili Kujundžićima ili Mirkovićima izvršili krađu četiri krave i to u ožujku 1995. godine. U istom tom razdoblju da su Jovica Knežević i Rajko Vudragović s još nekim osobama u Maovicama zlostavljali Božu Kujundžića te da ga je tom prilikom Jovica Knežević zaklao nožem ili komadom lima dok ga je osoba po imenu Filipović držao. U nastavku svog kazivanja optuženik je iznio podatke za djelovanje trećih osoba koje nisu obuhvaćene u ovom kaznenom postupku.

Na glavnoj raspravi optuženi Ilija Eraković pozvan da iznese svoju obranu izjavio je da je na području Erakovića staje bio angažiran od 12 osoba i sve to do 1992. godine a do 1993. godine je bilo najviše 25 osoba, kada je

na tim prostorima došla Srpska vojska. Optuženik je naglasio da ta skupina ljudi kojima je on bio zapovjednik, nije imala nikakvu funkciju, odnosno da je njegov odjeljak bio stražarska služba, i da su čuvali put između Štikova i Merčića. Vezano za objekt koji bi gradio njegov sin, napomenuo je da je objekt napravljen 1989/90 godine a da je jedan dio nadograđen 1994. godine. Optuženik je izjavio da se ne sijeća da bi istražnom sucu iskazao da je vidio određene predmete u tom objektu, a isto tako da ne bi odgovaralo istini da bi pred istražnim sucem govorio da bi Goran i Sava Bura provaljivali u kuću Ilije Vujevića, a ono što iskazivao vezano za krađu krava, optuženik je iskazao da je o tome on čuo od drugih osoba ali da je čuo da je Srpska policija iste vratila vlasnicima. Nadalje je optuženik vezano za ozlijeđivanje Bože Kujundžića iskazao da je on čuo od drugih osoba da bi to učinio Jovica Knežević, i da mu je poznato da se vodio postupak protiv njega. U pogledu ostalih optuženika optuženi Eraković je izjavio da se Milan Graovac priključio skupini u 7. mjesecu 1992. godine, Vaso Graovac u 1. ili 2. mjesecu 1993. godine, Jovica Knežević u 7. mjesecu 1992. godine, dok Milan Bura nikada nije bio uključen u njegovu grupu niti u kakvu drugu jedinicu, jer je bio nesposoban za vojsku, uvijek alkoholiziran, a isto tako nije bio uključen u nikakvu jedinicu ni Sava Bura.

Optuženi Milan Graovac iznoseći svoju obranu pred istražnim sucem izjavio je da je u 7. mjesecu 1991. godine u Golubiću pohadao tečaj za rezervne policajce, a zatim da je u 1. mjesecu 1992. godine dobio poziv za mobilizaciju i raspored u selo Maovice, gdje je ostao do 6. mjeseca 1992. godine, te vršio stražarsku dužnost, te bio zadužen sa automatskom puškom. U 10. 1992. godine da je dobio poziv za Pograničnu policiju i da je bio na Sivlaji na predjelu Lemeš, a zatim je tamo zatekao sve Štikovljane i to baš Iliju Erakovića, rezervnog potporučnika, koji je bio komandir svih vojaka. Početkom 1993. godine i 1994. godine imao je raspored na položajima Režića staju i Gornjim Baljcima gdje je obavljao i vršio stražarske službe i patroliranje. U 5. mjesecu 1995. godine da je prebačen u Maovice sve do "Oluje" kada se vratio kući u Štikovo, a u manjim grupama za vrijeme vojnoredarstvene akcije "Oluja" krenuo prema Kosovu gdje je saznao da je "pao" Knin. Jedno vrijeme da se krio po šumi zatim da se vratio u Štikovo gdje se predao Hrvatskoj policiji. Nadalje optuženik je istaknuo da bi odgovaralo istini da je s pojedinih Štikovljanima dok je bio na položaj kod Maovica, ulazio u to selo i vršio krađu raznih predmeta iz napuštenih hrvatskih kuća. DA je zajedno s Filipovićem 1993. godine ukrao dva janjca Stipi Vujeviću, a iz kuće Vujević Anke s još nekim osobama među kojima je bio Jovica Knežević, izvršena je krađa 12 pršuta, 2 freze. DA je zajedno sa nekim osobama iz kuće u Maovicama uzeo kauč i ormar, i to baš na predjelu Režići gdje su skinuta jedna garažna vrata, koja je kasnije on prepravio i postavio na svoju konobu. Vezano za djelo počinjeno na štetu Bože Kujundžića optuženi je izjavio da je on zajedno sa Rajkom Vudragovićem i Jovicom Kneževićem zv. "Doktorom" prvo bili u zaseoku Petkovići na Maovicama gdje su bili smješteni dragovoljci iz Srbije te su im tamo oni dali janje koje su uzeli iz štale Ile Kalaša. To janje da su stavili u prtljažnik automobila koji je vodio on, i na povratku da su prolazili kroz zaseok Kujundžići. Kada su došli do kuće Bože Kujundžića zv. "Božina" da je prvi u kuću ušao Jovica Knežević a da se on zadržao kod automobila dokle ga parkira, a po izlasku iz automobila da je iz kuće čuo vrisak žene Bože. S njim da je bio Rajko Vudragović i da su sukupa pošli prema kući gdje su ispred kuće zatekli ženu "Božine" koja je plakala, i da je on vidio da je Jovica Knežević istu udario kundakom puške po glavi, a kako se nalazina na stepenicama da je pala niz stepenice. U tijeku vožnje Jovica Knežević da je ispričao im da je starog "Božinu" zaklao nožem, jer da mu je jednom prilikom podvalio kantu vode od 10 litara umjesto rakije, da bi nakon toga kazao da ga nije zaklao nego samo malo zarezao nožem po vratu. DA je protiv njih

voden krivični postupak pred sudom u Kninu ali da su svi bili oslobođeni odgovornosti. Nadalje, optuženik je priznao da je zajedno s Jovicom Kneževićem i Jovicom Devićem u Maovicama i to u zaseoku Baturine zapalio pojatu. Optuženiku je nadalje bilo poznato da Dušan Eraković je bio vozač koji je kamionom prevozio smjenu, naoružanje i hranu. Što se tiče optuženika Milana Bura zv. "Mićo" optuženik Milan Graovac je izjavio da mu je poznato da isti uživao alkohol, a da su njegovi sinovi Goran i Savo Bura odnosili imovinu iz kuća Hrvata iz Maovica, i da su palili kuće Hrvata iz Maovica. Za Iliju Erakovića optuženik je izjavio da je isti bio jedno vrijeme zapovjednik cijele čete, da je imao čin potporučnika, a kada su došli na položaj Gornji Baljci da je isti skinuo taj čin. Za Dušana Eraković optuženik je izjavio da je isti u Maovicama odlazio sa traktorom marke "T.Vinković" s prikolicom i da mu je poznato da je on iz Maovica dovezio materijal i cigle. Što se tiče optuženika Vase Graovca optuženiku nije poznato da li je isti palio kuće Hrvata ili pak odnosio imovinu.

Na glavnoj raspravi optuženik Milan Graovac je samo djelomično priznao svoje navode iz obrane datom pred istražnim sucem, i to baš one navode koji bi se odnosili na njegovo uključivanje u Teritorijalnu obranu. Sve ostalo što je zapisano na zapisniku u istrazi, da bi on sa drugim osobama činio nedjela po hrvatskim kućama i odnosio imovinu ne bi odgovaralo istini. Naime, to su činili drugi čija imena je on govorio pred istražnim sucem, a onda je u zapisniku jednostavno nadodano njegovo ime uz ta imena. Što se tiče djela koja mu se stavljaju na teret a načinjena na štetu Kujundžića isti je porekao neke pojedinosti kao npr. da ne bi odgovaralo istini da bi Jovica Knežević udario kundakom puške suprugu Bože Kujundžića da bi mu se makla s puta pa bi ona pala niz stepenice, jer tu činjenicu da on ne bi ni vidio. Potvrdio bi da bi odgovaralo istini da je polovinom 1992. godine dok su bili smješteni u Maovicama on zajedno s Rajkom Vudragovićem i Ilijom Dragićem otišao u jednu kuću u blizini škole i uzeli najnužnije stvari i to ležaj, televizor posude, to su koristili a po odlasku iz Maovica te stvari da su ponijeli sa sobom. Optuženik je naveo da je u 1. mjesecu 1991. godine u trajanju od jedan mjesec s njima na položaju bio i Milan Bura, a kada je bila ponovna mobilizacija u 11. mjesecu 1994. godine da je s njim bio Ilija Eraković, Dušan Eraković i Vaso Graovac. Paljenja koja bi se navodno dogodila u zaseoku Kalaši da je bio prisiljen pred istražnim sucem da to kaže, a što ne bi odgovaralo istini.

Optuženi Dušan Eraković zv. "Dule" iznoseći svoju obranu pred istražnim sucem naveo je da je u 8. mjesecu 1991. godine bila organizirana straža na području Štikova, a da je u 10. mjesecu iste godine se priključio Štikovačkom vodu, čiji komandant je bio njegov otac Ilija Eraković, koji ga je odveo u Knin u jednu kasarnu, gdje ga je zadužio za uniformu i za pušku M-48 te je upućen na položaje u Lemešu. Zadatak voda je bio da čuva položaje i odlazi u patrole. Sam optuženi je izjavio da su točni navodi krivične prijave gdje je naznačeno da je za vrijeme održavanja položaja na Lemešu odlazio u Maovice radi oduzimanja raznih predmeta, a s njim su najčešće bili Novica i Grujica Grujić. Odlazili su u Maovice u više navrata, i to kod starijih osoba koji nisu mogli pružiti otpor. Sve oduzete stvari je skupa s Grujicom Grujić odvezio iz Maovica traktorom "T. Vinković" i predmete odvezio u svoju kuću. Sa istom skupinom osoba je izvršio krađu triju vozila. Što se tiče gradnje objekta na Erakovićevim stajama izjavio je da je bivša JNA izradila kuću 6x8m koja nije završena, koju je imao on namjeru dovršiti pa je radi toga kamionom, traktorom ili nekim drugim prevoznim sredstvom dovezao oko 1500 bloketa, kabež za struju, cijevi za vodu, dvije televizije, 10-tak vrata za kuću i prozore, garažna vrata, dvoja vrata za kapiju, 700 kg cementa, 2 štednjaka na drva i jedan na struju, jedan hladnjak, tepih, dva kauča, stol, šest stolica. Nadalje optuženi je izjavio da mu je poznato da su Milan Graovac

Jovica Knežević zv. "Doktor" i Rajko Vudragović tukli i zlostavljali Božu Kujundžića i njegovu ženu i te prigode da je Jovica Knežević Božu Kujundžića priklao.

Na glavnoj raspravi optuženi Dušan Eraković je samo djelomično ponovio svoja kazivanja iznesena pred istražnim sucem. Porekao je sve ono što je iskazao pred istražnim sucem, a gdje bi sebe teretio za pljačku Hrvatske imovine. Što se tiče objekta koji se sagraden na Erakovićeve staju, da je gradnja istog počela 1987 i 1988. godine od betona i kamena, a da je nastavljena gradnja 1992. i 1993. godine. Građevinski materijal koji se spominje u iskazu datom pred istražnim sucem da on ne bi otuđivao već da ga pronalazio uz put u Maovice, pa je tako u više navrata prebacivao svu potrebnu građu na Erakovića staju. Vezano za svog oca isti je izjavio da je bio zapovjednik Štikovačkog voda, ali da njegov otac nije imao čin.

Optuženi Milan Bura zv. "Mićo" iznoseći svoju obranu pred istražnim sucem je naveo da je prvu barikadu u selu organizirao Ilija Eraković i to na putu prema Maovicama, a među optuženima koji su s njim to radili bio je njegov sin Dušan Eraković i to ljeti 1990. godine. Isti je naglasio da osobno on nije sudjelovao u postavljanju barikada. U siječnju 1991. godine da se on dobrovoljno prijavio u Knin i pristupio vojsci tzv. "SAO Krajna" te je bio zadužen za poluautomatsku pušku i 5 komada streljiva i SNB uniformu, i bio upućen na stražu na Svilaju. Skupine ljudi iz Štikova, koji su bili u tom sastavu, je među optuženicima Milan Graovac, Ilija Eraković i to u vremenu koliko je on proveo 20-tak dana na položaju. Nakon protoka tog vremena da je zbog bolesti bio vraćen kući. U srpnju 1993. godine da se dobrovoljno javio u Knin, gdje je bio raspoređen u Donje Baljke, i gdje je proveo 20-tak dana te je ponovno bio upućen kući i to sve do travnja 1994. godine kada ponovno dobiva poziv gdje odlazi na teren 2-3 dana. 5. kolovoza 1995. godine kada su počele padati granate na Štikovo da je uzeo pušku, krenuo prema Kosovu misleći da će ići prema Kninu. U vremenskom razdoblju od 1991. do 1995. godine je u više navrata odlazio u Maovice te iz napuštenih kuća Hrvata uzimao predmete za koje je smatrao da je šteta da propadnu, tako da je uzimao sjekiru, pilu, nešto robe, 10-tak m daske. Da ništa nije palio po Maovicama niti je otudio stoku. Da je njegov sin Goran pristupio grupi ljudi Ilije Erakovića, te je iz kuća prognanih Hrvata isti odnosio predmete, isti da je uzimao pršute i da ih je nosio kod Ilije Erakovića na Svilaji. Da je njegov sin Savo još 1990. godine bio prijavljen u miliciji u Kninu i bio na specijalnoj obici kod "Kapetana Dragana", a da je odlazio u Maovice i uzimao stvari iz kuća Hrvata. Optuženiku je nadalje bilo poznato da je Ilija Eraković također uzimao stvari iz Maovica, odnosno skidao vrata s Doma u Maovicama što je njemu osobno poznato. Njegov sin Dušan Eraković sa Grujicom Gruić da je pljačkao hrvatske kuće u Maovice i građevinski materijal odvezio za gradnju nekog objekta. Optuženom je također poznato da je Milan Graovac s još nekim osobama zapalio kuću Bože Kujundžića, Ivica Kujundžića i Lenke Kujundžić, a u zaseoku Vujevići da je Milan Graovac s još nekim osobama zapalio dvije pojato i to od Duje i Mile Vujevića. Što se tiče zlostavljanja obitelji Kujundžića saznanja optuženika Milana Bure vezano su samo po priči drugih ljudi. U pogledu djelovanja Jovice Kneževića optuženik se izjasnio da mu je poznato da je isti u zaseoku Vujevići Božici Vujević ukrado jedno tele, a da je Jovica Knežević s nekim drugima po kućama prognanih Hrvata u Maovicama pljačkao stvari i prodavao u Štikovu.

Na glavnoj raspravi optuženi Milan Bura pozvan da iznese svoju

obranu na glavnoj raspravi isti je naglasio da se ne sijeća detalja svog iskaza, te kad mu je isti predložen napomenuo da se ne sijeća da bi on to iskazao i da ne bi odgovaralo istini one navode koje je iskazao pred istražnim sucem o svom sinu kao i za Iliju Erakovića i druge optuženike. Isto tako optuženi Milan Bura je porekao da je ukrao pilu i sjekiru naglašavajući da je iste pronašao te je naglasio da nije otudio stvari iz kuća Hrvata.

Optuženi Vaso Graovac iznoseći svoju obranu pred istražnim sucem je naglasio da je sve do 1. srpnja 1992. godine bio u radnom odnosu a zatim da je dobio poziv da se javi u vojarnu Knin gdje je bio zadužen za puškomi-traljez sa rapom od 150 streljiva, vojnom odorom i ručnom bombom, te da je odveden na položaj "Barjak" gdje je davao stražu i patrolirao, a zatim se vratio kući na par mjeseci. Kad je vidio da će opet biti mobilizacija da se javio Iliji Erakoviću koji je bio zapovjednik na Erakovića staji i da je na tim položajima sve do ožujka 1994. godine kada je prebačen na pločaje u Gornje Baljke, a u travnju 1995. godine da je prebačen u Maovice, te je jedan mjesec proveo u napuštenoj kući u zaseoku Režići sa zadatkom da daje stražu i patrolira, a u kolovozu 1995. godine je raspoređen na položaj Bajina Gradina. Kad je odlučio da se preda hrvatskim policajcima da je otišao do kuće Milana Graovca iz Štikova i njemu kazao da se želi predati, nakon čega je to i napravio. Što se tiče svog djelovanja optuženik je izjavio da je tijekom 1992. godine u Kninu iz jedne stambene zgrade koja je bila u izgradnji izvršio krađu 4-5 maceva lamperije koju je kasnije postavio u svoju kuću u Štikovu. Dok je bio na položajima u Maovicama da je iz nekoliko kuća koje su bile napuštene uzeo različite kućne predmete kao što je sudoper, radni stol, viseće elemente i drugo. Od Jovice Kneževića da je kupio brusilicu u iznosu od 50 DEM, a za šteku duvana da je kupio televizor od Rajka Kneževića koji je taj televizor otudio u Maovicama. Optuženiku je poznato da je traktor marke "Tomo Vinković" iz Maovica otudio Dušan Eraković. Optuženik je čuo priču da su Rajko Vudragović, Jovica Knežević i Milan Graovac napali osobu po nadimku "Božina" i da su ga razrezali nožem po vratu, a da mu je poznato da je Goran Bura i njegova sestra Zora pljačkali po hrvatskim kućama u Maovicama.

Na glavnoj raspravi optuženi Vaso Graovac pozvan da iznese svoju obranu, porekao je navode date pred istražnim sucem i to baš u onom dijelu gdje je kazao da su Štikovljani otuđivali stvari po kućama Hrvata i da bi on to sam radio. Naime, ono što bi iskazao optuženi pred istražnim sucem da je u Kninu otudio nekoliko maceva lamperije, na glavnoj raspravi je iskazao da jedno vrijeme dok je bio u radnom odnosu nije dobio plaću te mu je šef gradilišta kazao da uzme lamperiju i odnese kući. Potvrdio bi pak navode da je od Jovice Kneževića kupio brusilicu a od Rajka Kneževića da je kupio televizor za šteku cigareta, dočim neistiniti bi bili djelovi iskaza gdje bi u istražnom zapisniku iskazao da su Štikovljani krali po Maovicama, a da nije izjavio da je Dušan Eraković otudio traktor iz sela Maovice, a da mu je poznato da su to napravili Grujić Gruica i Ljubo Eraković. Dokle je bio na Erakovića staji da su tada s njim bili Ilija Eraković, te njegov sin Dušan, Milan Graovac.

U dokaznom postupku saslušani su svjedoci i to: Ana Skorup (198, 190, 636 i 637), Cvita Kujundžić (196, 637, 638), Nikola Režić (255, 638), Petar Škalić (250, 251, 638), Mara Zečević (256, 643), Luca Režić (248, 249, 644, 645), Jure Blažević (258, 645), Boja Baturina (191, 653), Kata Vujević (193, 654), Toka Blažević (654, 655), Filip Samardžić (665), Iva-Ika Režić (669), Boja Zečević (670), Luca Zečević (670), Božica Vujević (677, 678), Duje Vujević (676, 677), Stjepan Vujević (677, 678), Ilija Vujević (681, 682), Anica Vujević (682, 683), Marija Vujević (683, 684), Marko Zečević (684, 685), Božo Kujundžić (195, 196, 721), Frane Božinović (252, 722, 737), Milka Blažević (738), Ilija Vujević (681, 682), Ante Hrga (323, 738), Mara Režić (740

Kata Ćurak (282, 740), Slobodan Škalić (262, 744), Toma Blažević (197, 744, 745), Tomica Režić (753), Marta Vujević (753, 754), Ana Režić (325, 756, 757), Jelka Režić (257, 757), Anda Blažević (284, 285, 757). Pročitani su zapisnici Ljubomira Erakovića (297-299), Nenada Nenadića (300-302), te Mare Kujundžić (192). Pregledane su dnevnik i teka, pregledana je fotodokumentacija (433-632), pregledana je otpusna lista bolnice SV. Sava u Kninu (172), pregledan je dopis Županijske komisije za popis i procjenu ratne štete od 21. 12. 1995. (293, 294), pregledano je vještvo dipl. ing. arh. Ivana Madunića (295, 296), pregledavaju se fotografije (722A), čita se dopis Ureda za opću upravu matičnog ureda Drniš (642), pročitani su dopis Policijske postaje Drniš (701), pročitani su dopis Vlade Republike Hrvatske, Komisije za zatočene i nestale (369), pregledan je dopis (712), pročitani su iskazi svjedoka Stjepana Režić (247), pregledano je izvješće o lišavanju slobode za optuženika Iliju Eraković (22), Milana Bure (35), Dušana Erakovića (89), Vase Graovca (118) i Milana Graovca (174), te njihove fotografije.

Tijekom postupka zastupnik ŽDO-a, kao i branitelji optuženika predložili su izvođenje nekih svjedoka i to- Vujević Maše koja zbog bolesti se nije odazvala sudu, pa je sud odustao od njegovog saslušanja, kao i za svjedokinju Boju Hrgu, svjedokinja Kata Režić je pak bila nedostupna, jer je sa stadom otišla na Svilaju i njen povratak se očekuje sa ispaše tek na jesen, pa je sud odustao i od njenog saslušanja, a svjedok Ile Kalaš je osoba koja ne postoji prema navodima djelatnika policije, a odbijen je prijedlog za saslušanjem svjedoka Ilije Vujevića. Predloženi svjedoci Marko Srnić, Željko Dragić i Srećko Dragić koji se nalaze u pritvoru na Bilicama, također nisu saslušani jer je sudsko vijeće procijenilo da izvođenje tog dokaza je suvišno za predmetni kazneni postupak. Odbijen je prijedlog i to u pogledu pribavljanja spisa suda u Kninu saslušavanjem svjedoka Mate Rabotega i prikupljanje podataka od nadležne postrojbe Hrvatske vojske vezano za raspored okupacijskih postrojbi u Maovicama, odbijen je prijedlog i za saslušanjem Zdravka Samardžića, i odbijen je prijedlog za izdvanjanje iskaza svjedoka kojima nisu bili nazočni branitelji optuženika (ovo posljednje nakon provjere svih zapisnika koje prileži spisu), a odbijen je i prijedlog da se dodatno provjeravaju činjenice da li su optuženici Rajko Vudragović, Jovica Knežević i Savo Bura žive osobe. Svi navedeni dokazi su odbijeni kao suvišni i nepotrebni obzirom da je sud raspolagao sa velikim brojem dokaza koje su riješili sporna pitanja.

Na temelju rezultata provedenog dokaza postupka ovaj sud je nedvojbeno utvrdio da su svi optuženici i to Ilija Eraković, Milan Graovac, Rajko Vudragović, Jovica Knežević, Dušan Eraković, Milan Bura, Vaso Graovac i Savo Bura počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratni zločin protiv civilnog stanovništva - djelo opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Do ovog utvrđenja sud je došao analizom i ocjenom svakog dokaza pojedinačno te u skladu s drugim dokazima.

Tijekom postupka sud je pregledao materijalne dokaze iz kojih proizlazi kako slijedi:

Pregledana je fotodokumentacija koju je sudu dostavio Sekretarijat kriminalističke policije policijske uprave Splitsko Dalmatinske, a koja je fotodokumentacija u spisu se nalazi na listovima od 433 do 632. Navedena fotodokumentacija prikazuje područja Maovica, Podosoja i Vrlike i to posebno zaseoke sa imenima vlasnika objekta koji su oštećeni u Domovinskom ratu. Fotografije pak prikazuju oštećenja na objektima.

U nastavku postupka pregledana je otpusna lista bolnice Sv. Sava u Kninu (list 172 spisa). Uvidom u istu vidljivo je da je dana 3. travnja 1993. godine u bolnicu u Kninu primljen bolesnik Božo Kujundžić koji je boravio do 10. travnja 1993. godine na liječenju i na kojim je primjenjena kirurška obrada zbog razjapljene rezne rana kojom su oštećene krvne žile vrata, a koja rana se proseže s jedne strane lica na drugu preko brade i vrata.

Pregledane su fotografije, koje se u spisu nalaze na listu 722A, a radi se o fotografijama koje nose na poledini oznaku brojkama od 1 do 5, i koje prikazuju optuženika Milana Graovca, istina u privatnim trenucima ali za vrijeme Domovinskog rata. Baš navedene fotografije upućuju sud na osobnost tog optuženika, kao i na njegova razmišljanja, u privatnom životu, što ujedno daje imajući u vidu sve ostale dokaze o kakvoj se osobi radi.

Pregledan je dnevnik i teka koje sudu na glavnoj raspravi prezentirao svjedok Ilija Vujević. Navedeni svjedok je iznoseći svoj iskaz izjavio da je tu teku i dnevnik dobio od susjeda, a koja teka je nadena u kući osobe po imenu Mihajlo Bogdanovića. U teci i dnevniku se vidi raspored straže po smjenama, a i spominju se imena osoba kao npr. E. Dušan, E. Ilija, B. Savo, što bi upivalo baš na osobe optuženika, a i te osobe su spominjane pod punim imenom i prezimenom kao osobe koje bi bile u patroli primjerice dana 1. siječnja 1991. godine. U dnevniku su evidentirana imena osoba koji su bili angažirani u 1. mjesecu 1991. godine sa imenima zapovjednika i komandirima, pa među tim imenima spominje se ime Ilije Erakovića, vozača Dušana Erakovića, Graovac Milan, Graovac Vaso, Sava Bura.

U nastavku postupka pregledan je dopis Županijske komisije za procjenu ratne štete od 21. 12. 1995. godine (list 293 i 294 spisa), iz kojih podnesaka je vidljiva šteta po naseljima i kategoriji oštećenja na građevinskim objektima te veličina štete, kao i popis mjesta gdje bi štete nastale, a pregledom viještva dipl. ing. arhitekture Ivana Madunića (list 295, 296 spisa) vidljiva je visina štete, i to na raznim objektima - crkvama na predjelu Vrlike, Ježevića, Maovice i Zasioku.

Pregledan je dopis Matičnog ureda Drniš (list 642) iz kojeg proizlazi da su knjige državljana Republike Hrvatske za Drniš nestale iz Matičnog ureda Drniš tijekom rata 1991/92. godine, tako da se ne može izvršiti provjera upisa u knjigu državljana za osobe Iliju Erakovića koji je rođen u Štikovu, Milana Graovca rođen u Drnišu, Jovice Kneževića rođenog u Drnišu, Dušana Erakovića rođen u Drnišu, Milana Buru rođenog u Štikovu, Vasu Graovca rođen u Drnišu i Save Bura rođen u Drnišu. Pregledan je dopis Policijske postaje Drniš (list 701) iz kojeg dopisa je vidljivo da osobe po imenu Nenad Nenadić i Ljubomir Eraković su odselili u SRJ, a zatim i emigrirali, iz iste tako da se nema podataka o njihovoj točnoj adresi prebivanja. Pregledan je i dopis Vlade Republike Hrvatske, Komisije za zatočene i nestale (list 369), iz kojeg je vidljivo da se osoba - po imenu Sava Bura ne nalazi niti se nalazila u vlasti Republike Hrvatske u vezi s oružanim sukobom, a ista osoba se ne nalazi ni na popisu poginulih osoba u vojno-redarstvenoj akciji "Oluja". Pregledan je dopis Matičnog ureda Knin (list 712 spisa) iz kojeg proizlazi da u Matičnoj knjizi rođenih Knin nije upisan Rajko Vudragović, kao osoba rođena u tom mjestu pa da se pretpostavlja da je rođena u nekom selu koje pripada Općini Knin.

Tijekom postupka pregledano je izvješće o lišavanju slobode za optuženika Iliju Erakovića (list 22), iz kojeg proizlazi da je isti lišen slobode dana 15. kolovoza 1995. godine u 14,00 sati, isto tako pregledano je izvješće o lišavanju slobode za Milana Buru iz kojeg je vidljivo da je isti

lišen slobode dana 16. kolovoza 1995. godine u 17,00 sati, Dušan Eraković da je lišen slobode nakon uvida u izvješće (list 89 spisa) dana 22. kolovoza 1995. godine u 13,00 sati, za Vasu Graovca (list 118) da je lišen slobode dana 24. kolovoza 1995. godine u 10,00 sati, te Milan Graovac (list 174) da je lišen slobode dana 24. kolovoza 1995. godine u 18,00 sati.

Tijekom postupka pregledane su i fotografije optuženika koje su priložene kao fotodokumentacija spisa. Baš navedene fotografije su davane na uvid velikom broju svjedoka koji su bili saslušavani.

U nastavku postupka sud je imao na raspolaganju i verbalne dokaze. Tako je saslušao veliki broj svjedoka koji su bili dostupni sudu, a predloženi i od strane zastupnika optužbe, od strane obrane i od strane samih optuženika. Ovog trenutka ne ulazeći u detalje kazivanja svakog pojedinog svjedoka sud je nedvojbeno mogao utvrditi analizirajući iskaze svih svjedoka da su u osnovi svi identično govorili. Naime, svi svjedoci su iskazali da su na spornom prostoru djelovale razne vojske JNA, razni dobrovoljci, a među kojima je bio i Štikovački vod, sastavljen od ljudi iz Štikova, čiji je zapovjednik bio Ilija Eraković. Cijeli taj kraj Vrlike-Maovica-Štikova, Općine Drniš su bili sistematski pljačkani, kroz cijelo vrijeme Domovinskog rata od kolovoza 1991. do kolovoza 1995. godine. U tim mjestima mahom je ostajalo starije Hrvatsko pučanstvo, koje je ostajalo čuvati svoje domove i stoku-blago. Onog trenutka kada bi im bilo otudeno blago i vrijedne stvari iz kuća, isti bi napuštali mjesto stanovanja, a zatim bi njihove kuće bile devastirane, a u nekim slučajevima i zapaljane. Tako imamo slučajeve da su neki odmah vrlo brzo nakon okupiranja tog prostora već krajem 1991. godine, ili početkom 1992. godine napuštali to područje, neki svjedoci bi pak ostajali tijekom 1992. i 1993. godine, a manji broj svjedoka su ostali sve do dva mjeseca prije nego što je provedena vojno-redarstvena akcija "Oluja". Nadalje svi svjedoci su potvrdili činjenice da su prva velika seljenja, bijeg stanovništva s tog područja je bio 27/28. kolovoza 1991. godine kada je najveći broj ljudi izbjeglo, pred nadolaženjem Srpske vojske. Zatim veća skupina živilja sa tog područja je otišla nakon ubojstva Anice Škalić koncem 1992. godine. Ima pojedinačnih slučajeva da su stanovnici pojedinačno odlazili kako je tko mogao organizirati svoj prelazak preko Svilaje, ili dolazak na oslobođena područja plaćajući za to iznos u stranoj valuti osobama koje su organizirale takav prolaz.

Nadalje, svjedoci koji su ostali na okupiranom prostoru jednako su iskazali o doživljenim svakodnevnim strahotama koje su opisivali identično kao i muke Isusove na raspelu. Pucnjave po mjestu da je bilo danju i noću i to u cilju zastrašivanja pučanstva, koja je znala biti usmjerena i u pravcu pojedinca ili manje skupine ljudi. Isto tako, Štikovljani, kada bi noću dolazili u Hrvatske kuće su znali zatvarati ljude u jednu prostoriju i odudivati stvari iz te kuće, znali su odlaziti i do trafostanica i isključiti dovod struje, i tako znali ulaziti u selo i otuđivati stoku iz kuća, a znali bi se i prurušiti ("namačkarati") da ne bi bili prepoznati. Tako se ne bi znali ponašati drugi "posjetitelji" koji su povremeno dolazili iz drugih okolnih mjesta. Svjedoci su isto tako potvrdili činjenicu da osim što su bili fizički zlostavljanju da su bili izvrnutim verbalnim napadima i raznim pogrdnim riječima.

Tijekom postupka saslušani svjedoci Ana Skorup, Cvita Kujundžić, Nikola Režić, Petar Škalić, Mara Zečević, Jure Blažević, Filip Samardžić, Iva-Ika Režić, Boja Zečević, Luca Zečević, Marija Vujević, Marko Zečević, Milka Blažević, Mara Režić, Kata Čurak, Slobodan Škalić, Tomica Režić, Jelka

